

Učiteljski

TOVARŠ.

Izhaja
1. in 15. dne vsakega
meseca na celi polji.

List za šolo in dom.

Veljá
za vse leto 2 gl. 50 kr.,
za pol leta 1 gl. 30 kr.

List 7.

V Ljubljani 1. aprila 1872.

Tečaj XII.

SLABI PIRHI.

Pirhi se delé bogato,
Mnogi lepih so dobili,
Le učiteljev ubogih
Se nihče še ne usmili. —
Opertiti nas čez glavo,
Vpregati nas pred naklade,
Jed v daljavi nam kazati —
To izid je naše nade.

»Ljudska šola je ognjišče,
Kjer se ljudstvu sreča kuje,
Iskra uma vpervič vpiha,
Kjer za tim prostost kraljuje;
Šola srenji skerb je perva,
Istinge ni naložene,
Bolje kot za šolo vtrate
Ni med drugimi nobene.«

To so prazne nam pretvéze
In besede v sládko vlite,
Če pomoči nam ne daste —
Nas v pomanjkanji pustite.
Káko dolgo pirhe take
Bodeš národ še nam vróčil!
Védi: »Sila gre do méje,
Lok napéti bode pócíl!«

Olika v olikanem jeziku. *)

Sedanja ali modérna pedagogika veleva učitelju, ravnati se po duhu časa; da učitelj to svojo nalogo naj bolje spolnuje tako, da v šoli in s tem sploh med narodom širi omiko in oliko in sicer po naj bolj naravni poti — v domačem jeziku in sicer v oglajenem domačem jeziku.

Star učitelj djal je nekdam mlajšemu: „Priatelj, preden bodeš učil v šoli, uči domá, — kogá? samega sebe!“ — To je zlato ravnilo, po katerem naj bi se mi vsi ravnali. Rekel sem, da mora podučevati se v

*) Po „Jezičniku“ sostavil in pri učit. večeru govoril A. P.

oglajenem jeziku; ako pa hoče kdo oglašeno podučevati, ni dovolj, da sam dobro razume stvar, o kateri govori, tudi ni dovolj, da vé način podučevanja ali metodo, — on mora imeti pred vsem drugim tudi dar jezika, t. j. da govori tako, da ga učenci lahko razumevajo in ob enem tudi v govoru posnemajo.

Ako pa hoče učitelj svoj materni jezik prav oglašeno govoriti, mora se tega pravilno učiti. Uči pa se kdo le takrat, kedar ima do kake reči veselje. Veselje in ljubezen do jezika pa pride le po tem, če se ga kdo pri korenini začénja učiti. Korenina ali podlaga vsakemu jeziku pa je to, da poznamo slovstvo ali zgodovino kakega jezika.

Kakor iz korenine priraste deblo, in to se razraste v veje in vejice z mnogim in raznim perjem, tako so vsi jeziki prirastli iz enega prvotnega in se razrastli po tem mnogotero, kakor veje in vejice na drevesu. Napuha duh je učinil in učinja vse hudo na svetu — tako je bil tudi napuha duh vzrok, da je Gospod ljudem zmedel govorico.

Pervi jezik razdelil se je v mnoge jezike, in po jezikih so se razdelili narodi ter razposelili po svetu.

Učenjaki devajo vse jezike, kar se jih na svetu govori, v tri rede. Pervi red ima v sebi jezike enozložne, drugi prilepne, tretji pregibne. Prilepni jeziki so tisti, pri katerih se razne oblike zaznamnjajo z različnimi nastavki in pridevki ali prilepki. Pregibni pa so tisti, kjer se jezikove oblike delajo s skloni in s spregami. Vsaki red se vé da ima zopet mnogo razredov.

Slovani — Slovenci — sklanjamo in spregamo, tedaj je naš jezik iz tretjega reda. Naš red pa šteje še osem razredov.

Starogerški, latinski in celtiški so sedaj le knjižni jeziki; germanškemu ali nemškemu na čelu je nekdanji gotiški; slovanski jeziki pa so naj bližje litavškemu in sanskritskemu. „Sanskrit“ je stari sveti jezik — popolnoma jezik.

Slovani nimamo občnega jezika, zato ker smo že od davnih davnih časov razdeljeni v več rodov.

Slovani ali Sloveni smo Slovenci in Slovaci, Rusi in Rusini, Serbi in Sarbi, Poljaki in Bulgari, Čehi in Hrvatje. Vseh Slovanov ali narodna zadruga slovanska je naj bolj velikanska na vsem svetu. Nas je kot listja in trave. Torej pesnik poje, da Slovanom solnce nikdar ne zajde. Zahaja nam pač in sicer vedno, toda ne zajde nam nikdar. Kedar nam tù zahaja, vzhaja bratom našim unstran morja.

Pervi književni jezik slovanski je tisti, v katerem sta v 9. veku učila in pisala sv. Ciril in Metod, v katerem so pisali in govorili nju učenci in nasledniki, v katerem so pisane naj starje cerkvene knjige slovanske, in to je staroslovenščina, in ravno naš slovenski jezik je iz te stare korenike. Pervo in pravo slovstvo so Slovani dobili po kerščanstvu.

Slovenec pravi: „Z Bogom začni vsako delo,
Da bo dober tek imelo“.

Z Bogom se je začelo naše slovstvo, naš književni jezik. To se je začinjalo v devetem stoletji, in deveto stoletje je bilo tedaj slovansko, Bog daj, da bi bilo tudi devetnajsto stoletje na literarnem polju slovansko!
(Konec prih.)

Ukaz ministra za bogočastje in nauk od 15. novembra 1869, števil. 10864, s katerim se razglašajo določila pri spraševanju učiteljev za ljudske in meščanske šole.

(Dalje in konec.)

Pomočne knjige rabiti ni dovoljeno.

Za vsako pisмено nalogo so odločene štiri ure, potem se izdelek dalje izroči.

§. 14. Pri ustmenem in praktičnem izpraševanju more se spraševalna komisija razdeliti v odseke; pri vsakem odseku morajo toda biti najmanj trije udje. V onih odsekih, kjer ni vodja nazoč, prevzame pervosedstvo ud, ki ga je on v to odločil.

§. 15. Praktično izpraševanje obsega eno preskušnjo djanskega podučevanja v šoli. Predmet, ki se ima obravnavati, naznani se kandidatu en dan pred.

Vodja in naj manj dva uda spraševalne komisije morata biti nazoča pri teh preskušnjah, iz katerih se izvé, koliko naravnih zmožnosti za učenja ima kandidat in koliko si je že pridobil praktične sposobnosti za učenje.

§. 16. Po dokončanem izpraševanju mora se v posebnem zapisniku zaznamovati vspeh preskušnje, in sicer za vsaki predmet za-se, kakor tudi za djansko poskušnjo v šoli pri učencih.

Zasluzki kandidata v posamnih predmetih, kakor tudi skupni vspeh naj se zaznamova tako-le: prav dobro, dobro, dovoljno, komaj dovoljno, nedovoljno.

Zasluzek za vsaki pojedini predmet se določuje po predlogu doličnega izpraševalca z večino glasov.

Red za djansko poskušnjo v šoli določujejo oni udje komisije, ki so bili pri njej nazoči. Ako je enako glasov, obveljá nižji red.

§. 17. Po doličilu redov za posamne predmete povzame komisija na podlagi teh skupni vspeh, ter razsodi, za ktere šole in za ktero strokovno versto (§§. 4 in 5) si je izpraševanec pridobil sposobnost in v kateri meri naj se mu podeli.

§. 18. Sposobnost za splošne ljudske šole naj se izreče, ako nima izpraševanec v nobenem predmetu „nedovoljno“, in k večemu v dveh „komaj dovoljno“.

§. 19. Sposobnost za meščanske šole se more le podeliti:

1. tistim, kateri so bili izprašani v vseh učnih predmetih, ako so vsaj iz jezikoslovnega nauka, matematike, nauka o odgoji in poduku dobili red „dobro“ in iz drugih najmanj „dovoljno“;

2. takim, ki so skušnjo dostali le iz ene verste predmetov, ako so v vseh strokih te verste dobili „dobro“.

§. 20. Tisti, ki so skušnjo napravili le za eno versto predmetov na meščanskih šolah, morejo skušnjo dopolniti in še za drugo versto dobiti spričalo sposobnosti.

§. 21. Pri ponavljanju se mora vse spraševanje pri ravno tisti komisiji ponoviti. Ponavljanje je v navadi le enkrat dovoljeno. Izjemo more po predlogu spraševalne komisije dovoliti minister za nauk in bogočastje (§. 39. d. p. od 14. m. 1869).

§. 22. Kdor se skušnji podverže, more plačati 10 gld. (takse).

§. 23. Spričalo, izdelano po dokončanem spraševanju, mora obsegati:

1. popolen nadaden popis (nationale) izpraševančca;

2. določilo v katerem jeziku je kandidat zmožen podučevati;

3. skupno razsodbo, ki se zaznamova s številkami 1, 2, 3 in 4 v tem smislu, da štev. 1 velja za prav dobro klasifikacijo (sposobnost), štev. 2 za dobro in štev. 3 za dovoljno.

Spričalo štev. 4 dobodó oni, kateri so nesposobni.

V spričalu za učitelje na meščanskih šolah mora biti obširna, na razloge operta razsodba o zaslužkih v posamesnih spraševanjskih predmetih.

§. 24. Spričalo s štev. 1 more se podeliti le onim izpraševančcem, kateri imajo v vseh predmetih red „prav dobro“.

Pri spričalu s št. 2 more biti več redov „prav dobro“ nego „dobro“.

Pri „dovoljnih“ redih in k večemu dveh „komaj dovoljnih“ daje se izpraševančcu spričalo s št. 3, v vseh drugih slučajih pa spričalo s št. 4.

§. 25. Spričalo podpisuje vodja in kaki ud komisije, ki se je izpraševanja vdeleževal.

§. 26. Izpraševanje za učiteljice se izveršuje po enakem načinu, kakor za učitelje, toda posebej.

§. 27. Tisti kandidati, ki imajo sposobnost za srednje šole (gimnazije ali realke) in hočejo to pridobiti tudi za meščanske šole, podveržejo se preskušnji le iz tistih predmetov, iz katerih omenjene sposobnosti po svojih spričalih dokazati ne morejo.

§. 28. Spričala sposobnosti, ktera si je kdo dobil v deželah, ki niso zastopane v državnem zboru, potrebujejo izrečenega poterdila od ministra za nauk in bogočastje.

Takisto veljá tudi za naprej o sprícalih, ki se dobodó sicer v deželah, zastopanih v državnem zboru, pa za ktere dežele ta postava še nima veljave, ako se hoče stopiti v službo na šolah drugih dežel, zastopanih v državnem zboru.

Prehajalne določbe.

§. 29. Ta ukaz zadobí v vseh točkah svojo popolno veljavo s prvim oktobrom 1871. *)

Dosihmal naj se od kandidatov za splošne ljudske šole le to zahteva, kar je bilo dosedanjim učiteljskim pripravnicam učna naloga.

Tudi od tistih, ki imajo učiteljsko sprícalo za male (trivijalne) in glavne šole in hočejo dobiti sposobnost za meščanske šole, naj se do konca šolskega leta 1871 (sedaj do konca 1872) manj tirja in dati se jim more sprícalo sposobnosti, ako imajo v predmetih, zaznamovanih v §. 19. le red „dovoljno“.

§. 30. Do konca šolskega leta 1871/72 (sedaj 72/73) se ne tirja, da se izpraševanec skaže s sprícalom zrelosti, ali da je bil najmanj dve leti v praktični šolski službi; toda taki kandidati, ki niso še službovali in so vkljub temu sprejeli sprícalo sposobnosti za ljudske ali meščanske šole, morejo še le po dvoletnem službovanji za terdno postavljeni biti, kar je treba v sprícalo izrečeno zaznamovati.

O risanji.

(Konec.)

Gumilastika je tako rekoč potrebna i nepotrebna reč pri risanji. Kajti kedar se z gumilastiko kaj zbrisuje, škoduje se papirju, ktereга se s tem nekoliko razterga. Začetnikom risarskim naj bi se raba gumilastike ne dovoljevala, ker postanejo na ta način lahkomiselní, ker vedó, da pogrešne čerte lahko popravijo. Z gumilastiko je mogoče samo čerte svinčnikove zbrisati; drugi madeži, prah itd. se lepo odpravijo z osrejo kružno. Kedar se pa z gumilastiko zbrisuje, ne sme se sim ter tje in na vsako stran dergniti, kajti s tem se pokvari ves papir.

Arabski gumi je slehernemu znan; kako se rabi, o tem mi ni treba govoriti. Ustni klej je pa podoben mizarskemu limu, se dobiva po nizki ceni v trgovini in se jako rad razmoči, še celó, ako se ga samo v ustih oslini. Rabi se, da se papir na desko prilepi.

Tuš. O drugih barvah bodemo pozneje govorili, o tej černi barvi pa naj se že zdaj zmenimo. Poglavitni deli v tušu so saje, oglje in

---

*) Po najnovjšem ukazu naučnega ministra še le s 1. oktobrom 1872. leta.

gumi; da pa tuš prijetno diši, dodaja se mu nekoliko mošusa, kar pa za njegovo dobroto ni merodajno. Kitajski tuši so najboljši; ločujejo se pa težko od nepravih, ki jih na Angleškem in drugod posnemajo. Dober tuš se le počasi riba in razpušča, posuši se tudi ne prehitro, i od do-brega suhega tuša se bela ruta ne očerni. Že v prodajalnici se more s tušem tako poskušati, ako se persti omočé in s tušem nanje podergne. Kedar se tuš rabi, treba je ž njim prav skerbljivo ravnati. Moker tuš je treba po ribanji čedno obrisati, če ne se rad drobí na zmočenem kraji.

Kedar se risa s tušem ali z barvami, imeti se mora pri rokah kozarec z vodo, ki se rabi, da se barve in tuš za risanje raztopé, da se čopiči snažijo i. t. d. Z vodo vred naj se ima tudi gobo, ki se rabi, da se papir ž njo zmoči, kedar se prilépi na risalno desko, da se madeži, ki so od tuša ali barv nastali, odpravijo i. t. d.

Risar nadalje potrebuje male čašice in morske školjke, ka-mor si nariba barve ali tuša. Dobivajo se pri prodajalcih po nizki ceni.

Čopič. Čopiči se rabijo zlasti za risanje z barvami. Narejeni so iz razne lepše dlake nekterih žival in iz gosjih ali družih peres. Dober čopič se spozná, ako se ga v vodo pomoči in vodo otrese; če so vsi lasje združeni v ostrem koncu, s katerim je mogoče prav drobno piko narediti, tak čopič je dober. Ako se pa napravita pri tej priliki dva konca, kakor vilice, ni čopič za nič.

Kedar so se čopiči porabili, treba jih je dobro osnažiti in izprati v vodi, da so v prihodnje še za rabo.

Risalník. (Reisszeug). Zbirko risarskega orodja hočemo v slo-venskem imenovati risalník. Tako zbirko treba je imeti pri risanji z ravnilom, pri geometričnem in stavbenem risanji.

Po navadi so v risalniku sledeča orodja: ročno krožilo (cirkelj, šestilo), vložno krožilo (Einsatzzirkel), deržaj za risalni svinčnik, (Reissstifthalter), ročno risalno pero, vložno risalno pero (Einsatzreissfeder.)

Krožilu je dodan tudi mali ključ, s katerim se krožilo prišravbati ali pa odšravbati more. Tak risalník se imenuje vendar le polrisal-ník, kajti popolni risalník šteje okoli 25 različnih orodij, katerih pa tū našteli ne bodemo. Take risalnike rabijo le tehnik i umetni risarji. So pa še manjši risalniki z manj orodjem, ki imajo le po eno krožilo in le eno risalno pero. S tim se pa ne more veliko doseči, zlasti tedaj ne, ako je treba večá risanja izverševati.

Kakošna so orodja v risalniku, ne bodemo opisovali; kajti slehern jih je že videl. Treba pa je nekoliko omeniti, kako se rabijo.

Pri krožilu ne smeta biti kraka preveč vterjena, ne premehko na-stavljena, kar oboje pravilno risanje ovira. Na dalje se kraka ne smeta preširoko odpirati, njuno odpertje naj ne znaša nad 50°; sicer se v ri-sanje vrivajo pomote.

Risalno pero potrebuje zlasti pazljivosti, kedar se napolnuje s tušem ali barvo, da se ne pokvari; vsakokrat po doveršenem risanju ga je lepo osnažiti, da se ne posuši tuš, ktereга je potem težko brez poškodovanja peresa odpraviti. Sploh je treba vse orodje v risalniku čedno in nepokvarjeno imeti. Zlasti jih je varovati pred rejo.

Prenašalec. Nekterim risalnikom je pridjan tudi prenašalec (transporteur). Pri geometričnem risanju ga je večkrat treba rabiti. V ljudski šoli po večem ne. Po učiteljevem navodu ga učenci tudi sami morejo narisati in iz papirja izrezati.

O risalni deski, o risalnem ravnilu, o trikotih i. t. d. ne bomo govorili; kajti ta orodja so i tak že vsem čitateljem znana.

Iz tega, da smo mnogo risarskih orodij tū našteli in opisali, ne sledi, da bi morali vsi učenci ljudske šole ž njimi oskerbljeni biti. Omenili smo jih iz tega vzroka, da se naši učitelji, ki se tega predmeta niso učili, ž njimi soznanijo, in jih po mogočnosti tudi rabijo v svojih šolah pri zmožnejših učencih.

Kako je učiti risanje v ljudski šoli.

Marsikteri učitelj se ne more sprijazniti z mislijo, da bi v svoji enorazredni šoli na deželi, ali pa v 1., 2. ali 3. razr. ktere druge šole učil risanje. Res se to jako težavno dozdeva tistemu, ki se ni nikoli učil risanja, zlasti pa tistemu, ki si nikoli ni nagledal vsaj nekaj od mnogobrojnih risalnih predlag (vorlagen) za ljudske šole, ki so jih nemški učitelji izdali in ki jih nam tergovci vedno ponujajo.

Težavno je sicer prostoročno ali geometrično risanje, kakor se v realnih šolah goji. Tako risanje gotovo ni za ljudske šole, zlasti ne za niže razrede. Ako se pa vpelje risanje po Hillardtovi stigmografični metodi, kjer učenci dobodó pikčasti papir v roko, potem zginejo vse težave. Takisto veljá, ako učitelj risanje olajšuje s kvadrati ali tako zvanimi mrežami. S pomočjo pikčastega ali mrežastega papirja morejo najmanjši učenci že lepe risarske slike izdelovati. Pri učencih v viših razredih je pa tudi mogoče na popolno čisti papir vpeljati prostoročno risanje. Ako imajo učenci risarsko orodje, morejo se celó v geometričnem risanju vaditi.

Ako hočeš, dragi tovarš, risanje v svoji šoli učiti, omisli si najpervo več izglednih risalnih predlag, ki bodo podlaga in vodilo pri tvoji metodi. Jako dobri, za rabo v praktičnem življenji napeljaajoči, gotovo pa najceneji izgledni risalni zvezki so: „Musterhefte zum Zeichnen-Unterricht“ za ljudske, meščanske in obertnijske šole, kterih je izšlo že 16 zvezkov s 160 listi pri Ignaciju Fuchsu v Pragi (Schwefelgasse Nr. 11) in veljajo le 1 gl. 60 kr., toraj vsaki list le po 1 kr. Rabiti jih morejo učitelji in učenci. Kupiti se morejo tudi posamni zvezki in posamni listi.

Ravno tako je priporočila vredno Steinovo: „Das zeichnende Kind“, ali pa Kopčičevi risalni zvezki v Gradcu; poslednji deli ste po stigmografični metodi osnovani. Dobro še vedno služi dr. Jarišova knjiga v 4. razr. Ako si si omislil perva tri našteta dela in jih nekoliko premišljeval, dobil bodeš veselje do risanja po stigmografični metodi.

Torej pa kmali napravi na tvojo platneno šolsko tablo male bele, rumene ali pa rudeče pike z oljnato barvo. Potem pa nagovarjaj, da si učenci kupijo ali table ali pa papir pikčasti. Kedar se je večina učencev s takim papirjem oskerbela, pričénja se risanje čert, kotov, trikotov, četerokotov in drugih slik, ki so sestavljeni iz teh podob i. t. d. po metodi, ktera je v dotičnih izgledih, ali pa ktero si se iz raznih izglednih delov sam sestavil. To, kar so učenci v šoli narisali, znajo domá še enkrat in pa čednejše ponoviti. Težke slike naj včasih tudi z ravnilom izveršé, da so lepše in okusnejše. V viših razredih pa tudi v nižjih, naj prevlečejo primerna risanja z rudečo, višnjevo ali s kako drugačno tinto, ali pa tudi s tušem. Da je pa tudi risanje z barvami (koloriren) v ljudski šoli mogoče, da se pod umnim vodstvom, pri izvedenem učitelju risajo tudi glave, ornamentí, cvetice, stavbarije, nad tem ni dvombe. Dokazale so to razstave pri učiteljskih zborih v Zagrebu, Ljubljani in drugod

To svoje še pomanjkljivo razlaganje o nauku, ktereга se je nemo-goče le teoretično naučiti, o katerem je torej težko z besedo dovelj razumljivo dopovedovati, sklenem s serčno javno prošnjo do gosp. F. Stegnarja, c. k. šolskega nadzornika v Idriji, da bi on, kot strokovnjak v risanju med slov. ljudskimi učitelji, nas slov. učitelje o tem nekoliko v „Tov.“ podučiti blagovolil.

Lapajne.

Metelko

v

slovenskem slovstvu.

28. Med abecedarje so se povračevali Slovenci radi, ker to jim je bilo vsaj prosto polje! Jako prostrano se je onim junakom odpiralo celó l. 1848, kadar prinesó Novice same v 6. listu posebej latinsko oznanilo vesoljnega alfabeta, to je, novih čerk za vse Evropejske narode in jezike; vendar v tistem listu pravijo, da slovenski pesnik 1848. leta v stari Bohoričici bi bil enak možiceljnu s kito 1790. leta!

Čerka morí, duh pa oživlja; in res se je duh slovenski oživljal tedaj vidoma. Čim bolj so ga vkléпали in krotili, tim bolj se je razprostiral in povzdigal. Mladi duhovniki so ga budili v malih šolah po deželi; domoljubni učitelji p. Kersnik, Martinak, Globočnik i. t. d. po srednjih, latinskih in licejskih; poleg Metelkota v bogoslovnih je za

J. Zupanom čisto slovensko učiti jel duhovno pastirstvo J. Poklukar. Kakor je v Čbelici popéval Prešern, tako je po Novicah jel J. Koseski. Kako so pa tudi njegove pesmi, n. pr. Slovenija Ferdinandu l. 1844, Bravcam Novic h koncu l. 1845 v spomin («Svetu pokažite lik domače navade in misli, — Biti slovenske kervi bodi Slovencu ponos»), Kdo je mar l. 1846, Novice braveam ob novim letu 1847 («Urno tedaj kresavnike v dlan, zedinite iskre, — Dajte zasvetiti luč, množite, širite plam, — Ino ne motite se, če pisano gleda protivnik. — Tudi naroda otes je slavniga čina poslopje») itd. itd., vžigale mlade Slovence, vzlasti učence; to se skor popisati ne more. Tihi potok, ki je dotlej rosil lepe senožeti in ravne polja slovenske, bi bil moral narasti še v mogočno reko, da bi bila zadostovala; toda — namesto reke se razlije povodenj, in

Kakor divji natok serditiga morja se vzdigne,
Kadar vihar globočin zemlji se v drobu zbudi,
Brezdnov valove napne, peneče na brege dervivši,
S tminami krije ostrov, ki ga razbiti ni moč,
Sivo pečovje ječi, v korenu se tresejo gore. —

Tako, kdo reče zakaj, je vrelo nebrojno narodov — Vsakega konca sveta — l. 1848. Cesar Ferdinand I. dá 15. marca svojim državljanom vstavo, in nova doba se prične takrat tudi narodom slovenskim. Prenavljati in prestvarjati so jeli po vseh krogih, po vradnijah in sodnijah, posebno po učiliščih. V Ljubljani so se zbirali šolski ravnatelji in učitelji, ter posvetovali o slovenskem nauku, o napravi slovenskega vseučilišča itd. V Gorici je bila že napovedana slovenska šola v dveh tečajih, in J. Irkič se ponudi, da hoče v ljubljanskih viših šolah vsaki teden trikrat razlagati slovenščino; tedaj oznani Fr. Metelko, ces. učenik slovenskega jezikoslovstva, zboru 11. majnika, da hoče svoje učeništvo slovenskega jezika razširiti (Vorlesungen über die erweiterte slowen. Philologie) in nekako po izgledu talijanskega dokončati v dveh tečajih. „Z veseljem, pravijo Novice, je zaslišal zbor hvale vredni namen učeniga gosp. profesorja — in dr. Bleiweis je v imenu novo izbujene slovenšine g. Metelkota očitno in serčno prosil, naj bi gosp. profesor opustili svoj pravopis in se brez odlašanja poprijeli našiga sedanjiga pravopisa, kateri, akoravno tudi ni brez pomanjkljivosti — ima to prednost za se, de je bolj občinski. Dobro sicer vémo, de ima tudi naš sedanji pravopis še nektere protivnike — pa ktera reč na svetu nima protivnikov? Še katoljška vera ni brez njih!

Mi nobenimu ne branimo, de naj za-se piše, kakor koli hoče — od očitniga učenika pa pričakujemo, de se v sedanjih časih naj ne zoperstavlja občinskim vošilam. Upati gré tedej, de gosp. Metelko bojo prijazno spolnili želje novo izbujene slovenšine! Še enkrat prosimo“. (Novic. l. 20, str. 84.)

Koj 16. maj. je dal Metelko prošnjo o premémbi slovenskega jezikoslovnega nauka svojemu ravnateljstvu, naj jo pošlje do ministerstva. Kako se je rešila in kako se je vravnal potem nauk slovenski, ne vé; to pa vé, da je vsled tega vstala nova „čerkarska pravda“ l. 1848, v kateri se je očitno oglasil Metelko sam.

Pomenke o vprašanji, kako in koliko bi bil slovenski jezik precej vpeljati v šole in kancelije, sproži v Novicah P. Hicinger, ter piše l. 24. str. 98: „V zdanjih latinskih šolah bi se znala pervzeti bolj popolnoma slovnica, in semtertje tudi kako prestavljanje iz slovenskiga v latinsko in iz latinskiga v slovensko. To bi se lahko zgodilo, de bi se le stol za slovenšino iz desete šole (bogoslavstva) v prvo ali drugo latinsko ponižal. Do zdaj je bilo res nekoliko čudno, de smo se nar pred učilr nemšine, po tem latinšine in grekšine — more biti tudi italijanskiga, francozkiga in angležkiga — slovenšino pa smo čisto v némar pustili; ali pa, kateri smo šli k bogoslavstvu, smo še popred hebrejsko, sirsko, kaldejsko in arabsko imeli, preden je bila slovenšina na versti! Pesništvo in govorništvo v slovenskim jeziku se je prostovoljno že davno začelo v višjih latinskih šolah — že per ranjcem M. Čopu smo včasih kak slovensk izdelik dali; zdaj je tega veliko več.

V modroslovskih šolah bi lahko bila slovenska filologia kakor tudi latinska.

Per bogoslovcih je ravno duhovno pastirstvo v Ljubljani, kar sostavnost in učenost tiče, v slovenšini tako visoko povzdignjeno, de je komaj še kaj vošiti itd.“

„Slovenski jezik ni otrok“ — je kazal v Novicah že prej M. Ambrož; v 26. listu pa o Hicingerjevem nasvetu piše: „To je bilo vse prav. Jez še to-le pristavim, de naj bi, ker nam bo zdej več slovnice potreba, gosp. Metelko popravili svojo sicer slavno gramatiko, de bi bila nekoliko krajši in v sedanjim pravopisu pisana, kakor so gosp. Murko v drugim natisu tudi s svojo hvale vredno gramatiko storili. Čerke, ktere gosp. Metelko terdijo, so — naj nam resnice ne zamerijo — tako neprijetne, de jih nikakor ne moremo vabilo slovenskiga jezika spoznati. Nočemo jim odreči, de imajo kake posamesne prednosti, za občni slovenski jezik pa niso.

Res je, de ne rabimo imenovanih čerk v Novicah in v drugih spis-kih, pa tudi to ni prav, da učijo v šoli tak pravopis, ki je v občinstvu že zdavnaj overžen. Zakaj bi visoka učenost tega častitljiviga gospoda učenika ne hotla potrébam sedanjiga časa se ukloniti? Rodovitno seme, kteriga bi sejali v prid domovine, bi potem obilni sad rodilo. Kolikanj zdaj obžalujemo, de se to ni že davnej storilo! Kaj pomaga kramarju

blagó, če ga prodati ne more? Čimu je visoka učenost, ako se med ljudstvo ne razširi?"

Besede le preresnične, ki pa tudi kažejo, kako močno so razumni možje čislali Metelkota. Bilo se mu je tedaj podáti ali na mir ali na boj; on pa — kaj storí?

Iz šole za šolo.

Kako naj učenci pervenci beró „Abecednik“.

Učenec pervenec naj se v „Abecedniku“ uči razločno in urno brati, in naj se vse vadi važnejše in lože stavke tudi zapisati. To je prva in naj poglobitnejša namera pri „Abecedniku“. Pri tem pa naj učitelj pazi:

1) da učenec nič ne bere, kar ne razume. Učitelj mora vsako besedo posebej in vsaki stavek učencem na tanko razložiti.

2) Učitelj naj pri učencih budí veselje do branja. Izbira naj za učence posebne mične vaje, ktere naj bolj na drobno obdeljuje in z mičnimi popisi pojasnuje; izreke, molitvice in lahke pesmice naj učencem razlaga in potem priporoča, da se jih iz glave učé.

3) Varuje pa naj se, da slabši učenci „Abecednika“ ne beró iz glave, kajti tako branje ne budí duha, in je v veliko pogubo pri branji.

Kako naj se učenci pervenci vadijo slovnice.

Da se učenci že na prvi stopinji vadijo slovnice t. j. v jezиковem uku, treba je, da precej ko znajo pisati, učé se, besede in zloge šteti in zlagati.

Učitelj naj učencem kaže, da imamo besede, pri kterih pri izrekovanji počakujemo, postavim:

Učitelj. Kako ti je imé?

Učenec. Janez.

Učitelj. Izreci to imé prav počasi, in pazi, kolikrat ga izgovoriš.

Učenec. Ja — nez.

Učitelj. Ja — nez ti je imé. Janez je ena beseda, pa je predolga, da bi se v eni sapi izrekla. Kedar jo izgovoriš, moraš enkrat prejenjati. To, kar se enkrat v eni sapi izgovorí, je en zlog. Koliko zlogov ima tedaj beseda „Ja — nez“? Kteri je prvi zlog?

Za temi vajami pridejo vaje, pri kterih se zlogi delé v posamne glasnike ali čerke, potem v samoglasnike in soglasnike in kako se samoglasniki družijo s soglasniki, ločljivi in neločljivi soglasniki i. t. d.

Kako se učencem berila razlagajo.

Učitelj učencem bere:

„Potrebna je šola za mlade ljudi,
In blagor je temu, ki prav se uči.
Omika, razumnost in žlahtno sercé
Z naukom se v šoli bogato dobé.
Kdor to si osvoji, je dosti bogat,
Naj bode kdor koli, če star ali mlad“.

Razlaga posamnih besedí. Beseda „potrebno“ pomenja toliko, da brez kake reči, ne moremo biti. Kaj je človeku potrebno? Kaj koristno? Šola je bolj potrebna kakor samo koristna. Ta beseda ima še več izrastkov, n. pr.: potrebnost, potrebščina in tudi pregovor: „Ni učitelja nad potrebo“, „Potreba uči iskati hleba“ i. t. d.

Kaj je šola? Šola ali učilnica je kraj, kjer se otroci učé potrebnih znanosti za življenje. Šola se imenuje tudi sploh šolska hiša. Kaj pomenja beseda „ljudje“? „Ljudje“ je več ljudi ali človekov vkup.

„Mladi ljudje“ so: dete, otrok, deček, deklica, mladeneč, deklé. Vsem tem je tedaj šola potrebna. Zakaj? Kje in kaj se uči dete? (Domá pri materi.) Kaj se uči otrok, kaj deček, deklica, kaj mladeneč, deklé?

„Blagor“ kaže vse, kar se komú dobrega vošči; tedaj: dobro se bode godilo temu, kdor, ki se prav uči. Kdo se prav uči? „Omika“ kaže v vseh rečeh izurjenega človeka, ki pa se ob enem tudi lepo obnaša (glej sostavek „olika“ spredaj!). „Razumnost“ ima človek, ki vsako reč prav razumé, to je, da vé, kaj je, kakšna je in čemu je. „Serce“ ima človek znotraj, tedaj serce pomenja znotranjega človeka t. j. njegove misli in njegove želje, t. j. njegovo dušo. „Žlahtno“ je toliko, kakor iz med vseh drugih reči dobro, lepo in za vse lepo sposobno. „Žlahtno drevo daje žlahten, dober sad.“ Žlahtno serce ima žlahtne t. j. dobre misli, dobre želje — lepo dušo. Duša je podoba božja — in lepša in žlahtnejša ko je, bolj je Bogu podobna. „Nauk“ nas uči, in nam kaže, česar še ne vemo. „Bogato“ pomenja „obilno“, „veliko“. „Osvojiti si kaj“ se pravi „kaj k sebi vzeti, za svoje imeti“. Kdo je mlad, kdo star?

Vprašanje po obsegu. Kaj ima vsa ta pesmica v sebi? Kaj se v šoli vse dobí, in koliko? — Ali je človek prav omikan, če ni razumen in če nima žlahtnega serca? Kdo je dovolj bogat? Kako se šolsko blago (omika, razumnost in žlahtno serce) primerja s premoženjem (denarjem in drugim posvetnim blagom)?

Kdaj se mora to šolsko blago prisvojiti?

Zakaj potrebuje tega mlad, zakaj star?

Slovnična razprava. Ktera imena ali samostalniki so v tem odstavku? Razdeli jih po spolu, številu in sklonu! Kakšen stavek je prvi stavek? Koliko posamnih stavkov lahko narediš iz drugega stavka

(Omika, razumnost . . .)? H kateri versti stavkov prišteva se zadnji stavek (Kdor to si osvoji . . .)? Kje je tû navadni, kje nenavadni besedni red?

Spisne vaje. Naštej mlade ljudi? Kaj si človek more vse osvojiti? Kaj iz med tega je koristno, kaj potrebno? Kdo je omikan? Zapiši to pesmico brez stikov s svojimi besedami!

P.

Šolsko obzorje.

Iz Ljutomera. V četrtek po vuzmi, 4. aprila bode imelo naše novo okr. učit. društvo svoj prvi in vstanovni občni zbor, h kateremu vljudno vabimo vse društvenike, pa tudi druge tovarše iz ljutomerskega, gorenjeradgonskega in ormuškega okraja. Zlasti pa pričakujemo, da nas s svojim prihodom počasté vsaj vsi učitelji ljutom. okraja. Na dnevnem redu so razni govori o šolskih naukih, nasveti o delovanji in očverstenji novega društva in volitev odbora.

Pri tej priliki naj povem še kaj o tukajšnjem šolskem življenji. Učiteljska posvetovanja imamo tukaj bolj poredkoma, kakor v mestu I. na Kr., kjer sem pred služboval; temu so vzrok razne nevgodne okoliščine, katerih pa nočem naštevati. Šolsko obiskovanje otrok v naši šoli bilo je do sedaj dovolj redno; bojimo se pa, da se nam bodo po vuzmi šole izpraznile, ker bodo starši otroke zavoljo paše domá priderževali, in mi učitelji vkljub novim šolskim postavam in z vsemi krajnimi in okrajnimi šolskimi svetovalci ne bomo vedeli sredstva, s katerim bi si pomagali. Ravno na tej strani so učitelji in novi šolski uradi v prav veliki zadregi. Ako bi, postavim, pri nas tirjali, da bi vseh 600 za šolo vgodnih otrok moralo v šolo hoditi, nimamo v šolskih izbah za vse dovolj prostora, kajti bilo bi jih v tem primerljeji v vsakem razredu poprek po 150. Da bi pa v tem slučaju kaznovali starše, ki zarad daljave, revščine ali nemarnosti otrok v šolo ne pošiljajo, bilo bi to nepravilno, pa tudi neusmiljeno in neizpeljivo. Iz ravno teh vzrokov se ne more kaznovati tistih otrok, ki so se sicer v šolo vpisali, pa jo neredno obiskujejo; kajti če tisti ni kaznovan, ki nikdar v šolo ne pride, se dosledno ne more kazni naložiti tudi ne takemu, ki samo nekaj dni brez pravega vzroka domá ostane.

Za predsednika krajnega šolskega sveta ima tû domoljubnega, v šolskih zadevah zvedenega in delalnega moža. Samo to bi si učitelji želeli, da bi za materijalno podporo šoli, za pripravo raznih potrebnih sredstev raji privolil potrební denar, da bi šola tudi v tej zadevi mogla napredovati. Po njegovem prizadevanji je šola dobila lep in prostoren šolski vert in telovadišče; toda zdaj nam primanjkuje raznih semen i orodja, da bi ga mogli lepo obdelati in oskerbeti.

Naši šoli so tukajšnji meščani in uradniki pri priliki nabiranja darov za loterijo, ki se ima napraviti na korist šolarske in čitalniške knjižnice, darovali več denarja, s kterimi smo otrokom preskerbeli že nekaj knjig in 3 iztise »Verteca«, ki ga mladina prav z veseljem čita. Jako jim je všeč otroška glediščina igra »Kaznovana radovednost« v poslednjim »Vertecu«, kteri naj bi nam še kaj takega donašal. V 4. razredu predstavili smo bili to igríco še predno so otroci »Vertec« v roke dobili, da so imeli nepričakovano, tedaj tudi

veče veselje. Vidimo, da bode naši ukaželjni mladini kmali manjkalo dušne hrane — menim primernih knjig — in da ne bodemo mogli vstrezati njeni vedoželjnosti, ako ji ne bodemo spisali raznih berilnih knjig, kakoršnih že imajo tudi drugi slovanski narodi. Jako potrebno bi bilo, da bi se poslovenili vsi Schmidtovi in Hoffmanovi spisi za mladost. L.

Iz kočevskega okraja. Na poziv c. k. okr. šol. sveta kočevskega se nas je bilo 7. t. m. zbralo 19 učiteljev k konferenci, da smo se posvetovali, kje in kako bi se napravila za naš okraj okr. učiteljska knjižnica. Dolgo časa že nismo imeli učiteljskega zbora, za to smo bili vsi, ki smo se zbora vdeleževali, v nadi, vendar enkrat se sniditi s preljubimi prijatli in sobrati učitelji; pa zmotili smo se. Nemile okoliščine, ali bolje rečeno »prazen žep« je branil 8 tovaršem priti v Kočevje. Med potjo sem prenočil pri prijatlu, kateri bi bil rad šel k zboru, pa zagotovil me je, da mu ni mogoče, ker še toliko ne premore, da bi si kupil »biksa«. Takih in enakih reči so nazoči gg. učitelji od svojih ostalih sosedov mnogo vedeli povedati.

Zborovali smo, ker g. okr. šol. nadzornika ni bilo domá, pod predsedništvom g. učitelja L. Dovžana. Kje da naj bo knjižnica za naš okraj, smo bili kmali edini. Sklenilo se je, da naj bo v Kočevji, pa knjige naj bi se po določenem redu pošiljale poštine prosto, če ne, zopet ne bi imeli vsi učitelji koristi od knjižnice, ker pošiljanje knjig skorej stane toliko, da dosežejo stroški njihovo vrednost. Ker ministerski dopis praša, koliko da naj bi kranjski učitelji plačevali odstotkov za knjižnico, se je sklenilo tako le: Ker ni upati, da bi se naše plače kmali tako vredile ko po sosednih deželah, za to tudi kranjski učitelji ne bi mogli v ta namen odrajtovati $\frac{1}{2}\%$ ko drugod, naj tedej za nas zadostuje $\frac{1}{4}\%$. Po volitvi knjižničnega odbora, v kterega so bili voljeni gg. Ig. Böhm, Lov. Dovžan, Jože Raktelj in Jože Bozija, so se pričeli pogovori, kaj je storiti, da bi se učitelji lažje vdeleževali okraj. zborov. Naše plače so take, da nam solda ne ostaja za nenavadne stroške, sej še navadnih in naj potrebnih ne zmoremo, ker se v tej zadevi nič ne storí, in tudi upati ni, da bi kmali doživeli boljših časov, naj bi se saj taki stroški, ktere imajo učitelji zavoljo občine koristi, povrnili. Naši sosedje na Hervaškem dobijo, ko grejo k zborom potnino, in nobenemu ni treba ostajati doma, le nam se ne dá nič; tako pa se zapirajo nam vrata do izobraženja in s tem tudi narodu. Neki učitelj je tožil, da si je bil komaj prihranil toliko soldov, da bi se naročil na »Tovarša«, sedež so pa šli za potnino; drugi pravi, da bi mu nikakor ne bilo moč priti k zboru, ko bi k sreči ne bil nekdo umerl, da je tako vendar nekaj grošev za današnjo južno zaslužil, kaj bo pa za voznika, ker 11 ur peš hoditi ni moč sim in tje. Znabiti, ko bi se vsi učitelji oglasili in prosili na pravem mestu, bi saj toliko dosegli, da bi dobili povernjene stroške k okraj. učitelj. zborom. Terkajmo in prosimo; če bodemo tiho, nam nihče ne bo nič ponudil. Po končanem zboru smo si potolazili želodec, kakor je ravno kdo mogel, potem smo se pa zopet zbrali na določenem mestu k slovesu. Med prijaznimi pogovori prinese nekdo, kakor nalašč več pisem, iz Koroškega in Štajerskega. Učitelji, ki so šli od nas na Koroško, so svojim Kranjskim tovaršem sporočali, kako se jim godí v novi domovini, pa tudi naznanjali, kam bo ta ali uni prosivec službo dobil. Dosedaj sta iz kočevskega okraja v »Tov.« bila naznanjena dva učitelja, ki gresta na Koroško, po veliki noči gresta zopet dva; toliko smo čuli iz imenovanih pisem, in kakor sem čul, bo iz našega okraja v kratkem, če sreča poteče, preselilo se še pet drugih, torej skupaj devet. Če bo tako dalje šlo, Kranjska res v kratkem ne bo imela družega, ko prazne šole. Mnogo bi jih še zapustilo

domovino, pa jim sedaj še branijo različne okoljnosti. Bog zna, ali bodo vendar kdek oni, ki imajo osodo našo in narodovo v rokah, spregledali, da je treba nagle pomoči? Le pustite učitelje terpeti pomanjkanje, sad boste kmali imeli. Kdor ne podpira šolstva, ni prijatelj naroda, akoravno nam svoje domoljubje še tako z besedami kaže.

Taborski.

Iz Dolenskega. V Kerškem je imel 21. marca okr. šolski svet svojo sejo. Sklepalo se je, kako bi se napravila učiteljska knjižnica. Sklenili so je, da se 11. t. m. skličejo vsi učitelji tega okraja v Kerško, kjer se bojo posvetovali in določili: 1) kje bo imela nova učiteljska knjižnica svoj sedež; 2) iz katerih virov se bo vzdrževala, in 3) se bo volil odbor, ki bo prevzel nalogo, da bo vodil in oskerboval to novo napravo. Da se bo ta knjižnica lažje vtemeljila, je v ta namen ljubljanska hranilnica že darovala 9 gold., ki se bojo odboru koj izročili, za njegovo daljno početje. K tej knjižnici se bojo tudi pridjale vse tiste knjige, ki jih je nekdanja učiteljska knjižnica pri dekaniji v Leskovcu že imela. Verh tega pa tudi vse gg. učitelje in druge šolske prijatelje lepo prosimo, da bi kaj izverstnega pedagoškega blaga in drugih poučnih knjig in spisov tej knjižnici darovati blagovolili, da si tako ta lepa naprava skoraj opomore.

Zastran knjižnice, ki naj bi jo vsaka šola imela za poduk mladine in na korist srenje, se je nasvetovalo, naj bi se vsaka šola zapisala v društvo sv. Mohorja, in sicer zarad koristnih knjig, ki jih to društvo izdaja. Ravno tako naj si vsaka šola naroči »Verteca«, in ti stroški naj se zanaprej zapišejo v šolski proračun. Za vse druge knjige, ki bi mladini in srenječanom koristile, sta pa šolski patron in pa dotično županstvo dolžna poskerbeti. Tedaj, pridite vsi učitelji iz kerškega okraja na omenjeni dan v Kerško, da se bo to delo na blagor vaš in vam izročene mladine srečno dognalo.

Fl. Kaliger.

Iz Zgornjih Rateč. (»V družbi je moč in napredek.) Ta blaga misel navdušila je bila učitelje radoljskega okraja, da so pri učiteljskem shodu leta 1870. sklenili osnovati okrajno učiteljsko društvo s sedežem v Radoljci. 30. avg. preteč. l. povedal nam je naš gospod okrajni šolski nadzornik pri učiteljskem posvetovanji veselo novico, da so pred letom v višje poterjenje odposlana pravila okrajnega učiteljskega društva poterjena. Ker pa pri posvetovanji nismo vsi učitelji bili nazoči, odložiti smo morali prevažno reč, pa žalostno dovolj, da je še sedaj odložena. Da bi se pa naše društvo vendar že vstanovilo, sešli naj bi se kak četertek saj bližnji učitelji radoljskega okroga, se o reči natančneje pogovorili, odločili dan, kdaj naj bi se volil saj začasni odbor, ako prej ne, saj o binkoštih, ter to oddaljnim učiteljem naznaniti blagovolili; kajti, ako bomo čakali prihodnjega učiteljskega posvetovanja, katero bode naj gotovejše o velikih počitnicah, bode se nam taka godila kot pretečeno leto. Učitelji vojniki bodo zopet pri vojaških vajah, ta in uni bo pa zopet drugače zadržan, da se ne bode mogel vdeležiti posvetovanja. Ne puščajmo v nemarno tedaj druzega časa, temveč združimo naše slabe materialne in duševne moči, lotimo se pogumno dela, in gotovi smo dobrega vspeha. Navdaja naj nas nada, de naš trud ne bode zastoj, ampak v lastni prid, v prid učeče se mladine, naroda in mile nam domovine!

Kaj več o tem naj še kdo drugi pové.

Grebenc.

Iz Kočevja. Odpotovaje iz premile slovenske dežele k sosedom na Koroško zakličem vsem prijateljem in znancem: »Z Bogom!«

J. Santner,
učitelj.

Iz Ljubljane. Ministerstvo za bogočastje in uk je vzajemno s kupčijskim ministerstvom določilo, da se bode pri vstanovi postave za prosto poštnino oziralo tudi na prosto poštnino pri pošiljanji knjig iz učiteljskih knjižnic.

— Postava o plači učiteljev v vadnicah pri e. k. izobraževaliških za učitelje je na naj višjem mestu poterjena. Tudi odškodnina za posebno podučevanje se bode dala učiteljem, ki več posebej ne podučujejo; zraven tega dobodó še enako ces. uradnikom podporo zavoljo dragine. Vidi se, da država učitelje v svojih šolah plačuje v zgled vsem srenjam.

— Velika razstava na Dunaji, v katero pridejo izdelki in pridelki vsega sveta, in ktera se bode 1. maja 1. 1873. začela, konec okt. 1873. l. pa končala, bode obsegala vse oddelke človeškega uma in dlana, tedaj tudi vse, kar zadeva odgojo, uk in omikovanje. Tudi ljudski učitelji so tedaj povabljeni, da bi se vdeleževali te velikanske razstave. Več o tem bodedo pozneje govorili; za sedaj naznanjamo le to, da zadnji čas za oglas tega, kar kdo misli v razstavo poslati, je odločen do 1. julija letošnjega leta.

— Deržavni zbor je z bogatimi rokami obdaroval ces. uradnike in duhovnike. Privošimo jim lepo pomoč, a ljudski učitelji smo tu zopet ostali pri »vratih poterpljenja« — Quem dii odere . . .

— Pri poslednjem učit. večeru 20. preteč. m. se je zraven mičnega petja tudi govorilo: »o mikroskopu« (g. Vizjak); »Verli mož« (dekl. gospodič. Gerkmanova); »Ljubljana nekđaj« (g. P . . .); »Kratkočasno govorilo« (gosp. Gerkman). Prihodnji učiteljski večer bode 10. t. m.

— Geometrija ali merstvo za ljudske šole z mnogimi v les vrezanimi slikami, spisal Jan. Lapajne, se tiska v Milicevi tiskarnici, in pride kmali na svetlo.

— Tudi druga knjižica »Niže merstvo« (viša geometrija), ki je posebno namenjena za poduk dijakom dež. gozdarske šole v Šneperku, je prišla na stroške dež. zaklada v osmerki (4 in pol pole debela) v 400 iztishih na svetlo. Prestavil jo je iz hervaškega v slovenski jezik prof. Tušek. Prodaja se po 30 kr. v pisarnici dež. odbora.

— »Dve veliki slovenski maši« na besede »Oče večni v visokosti« in »V ponižnosti klečimo« je na svetlo dal Ant. Förster, vodja cerkv. petja in godbe v stolni cerkvi. Obe ste zloženi za 4 glase in orgle in imate v sebi pravega cerkvenega duha, kakoršnega g. skladatelj temeljito razume in vsem svojim skladbam vdihuje. Dobivate se obe maši v enem zvezku za 50 kr. pri skladatelju v seminišču ali pri Gioninetu in Kleru v Ljubljani.

Premembe v učiteljskem stanu na Kranjskem. Učiteljeva služba v Boh. Bistrici je podeljena g. Jakobu Mencingerju, učit. v Predosljih.

Razpis služeb. V Slovenskem Gradcu na Spod. Štajerskem je izpraznjena nadučiteljeva služba s 600 gold. letnega plačila, s 100 gold. opravilne doklade in s stanovanjem ali s 150 gold. povračilom. Prošnje naj se oddajajo pri krajnem šolskem svetu v Slovenskem Gradcu do konec t. m.

V Vremu na Notranjskem (na Kranjskem) je izpraznjena učiteljeva služba. Prošnje za njo oddajajo se pri okrajnem šolskem svetu v Postojni do 10. t. m.